

PADDENSTOLEN IN ROOMAKKER (5)

Voor de vijfde aflevering van deze reeks, bekijken we de boleten. De wetenschappelijke naam van deze familie is Boletaceae.

In 6 afleveringen overloopt Vera Declercq paddenstoelen die te vinden zijn in het Provinciaal domein De Roomakker te Tielrode. Zie ook www.abllo.be/klik

IN ROOMAKKER TREFFEN WE IEDER JAAR 4 VERSCHILLENDE SOORTEN BOLETEN AAN:

- Gewone berkenboleet
- Harde populierboleet
- Fluweelboleet
- Roodsteelfluweelboleet
- Gewone krulzoom

HOE KAN JE EEN BOLEET HERKENNEN?

Een boleet produceert zijn sporen niet op plaatjes, maar in buisjes. De onderkant ziet er dus helemaal anders uit dan bij de paddenstoelen die tot hier toe aan bod kwamen. De sponsachtige buisjeslaag is gemakkelijk van het hoedvlees te scheiden. De hoed van een boleet is meestal mat. De steel is vaak met vlokjes bedekt, of heeft een netvormige structuur. Veel soorten hebben een kenmerkende verkleuring bij kneuzen of kwetsen. Er zijn bijvoorbeeld soorten die blauw kleuren als je ze doorsnijdt.

Het is een oxidatieproces, net zoals bij een stukje appel dat bruin wordt. In het verleden zag men dit als een teken van de duivel.

Boleten zijn stevige en vlezig paddenstoelen die meestal mycorrhizavormend zijn en dus in symbiose leven met een bepaalde boomsoort.

In Europa is geen enkele boleet dodelijk giftig; de giftige soorten veroorzaken hoogstens wat spijsverteringsstoornissen.

GEWONE BERKENBOLEET (LECCINUM SCABRUM)

Deze soort kan je van zomer tot herfst bijna overal in het domein - bij berken - aantreffen. De gewone berkenboleet wordt vrij groot en de hoedkleur is heel variabel; licht- of donkerbruin, kaneel- of roodbruin. Bij nat weer is de hoed glad en vettig. De witachtige buisjes en poriën worden metertijd lichtbruin. De lange cilindrische of knotsvormige

foto's GEWONE BERKENBOLEET ↓ ↑

steel is crèmekleurig en is bedekt met kleine donkere schubjes. Het vlees van deze boleet verkleurt niet.

HARDE POPULIERBOLEET (LECCINUM DURUSCULUM)

Deze paddenstoel is veel zeldzamer dan de vorige soort. Je kan hem aantreffen bij populier, witte abeel en esp. In Roomakker groeit hij op 1 plaats. De hoed is grijzig bruin tot lederkleurig, glad en droog tot fijn viltig. Na verloop van tijd verschijnen er barstjes. De poriën en buisjes zijn crèmekleurig en verkleuren bij druk bruin. De steel is ook crèmekleurig, met wollige bruine of zwartachtige schubjes. Het vlees van de steel verkleurt rozeachtig violet, dan grijs of zwart en aan de voet soms blauw.

FLUWELBOLEET (XEROCOMUS SUBMENTOSUS)

De hoed is viltig, olijfbruin. Zeg maar 'fluwelig'. De poriën vallen erg op door hun felle gele kleur. Bovendien zijn ze vrij grof. De steel is wittig-gelig tot citroengeel en bovenaan vind je vaak roodbruine puntjes. Het vlees is wittig en verkleurt zwak of niet blauw. Deze boleet groeit zowel in loof- als naaldbossen en is in Roomakker op 1 plaats gevonden.

ROODSTEEFLUWELBOLEET (XEROCOMUS CHRYSENTERON)

Dit is een kleine tot middelgrote boleet met een slanke steel waarvan de basis roodachtig is. De hoed is viltig, fluwelig met vaak roodverkleurende vaatplekken.

De poriën zijn vuilgeel en als je erop drukt verkleuren ze blauwgroen.

Deze boleet groeit vooral bij loofbomen en is in Roomakker op 3 verschillende plaatsen gevonden.

foto's ROODSTEEFLUWEELEBOLEET ↓ ↑

GEWONE KRULZOOM (PAXILLUS INVOLUTUS)

Het lijkt gek om een plaatjeszwam als de gewone krulzoom te bespreken in een artikel over boleten. Maar mycologen beschouwen de krulzoom als 'een boleet met plaatjes'. Overeenkomsten: de plaatjeslaag is makkelijk te scheiden van het hoedvlees; bij druk verkleuren de plaatjes; de sporenvorm komt overeen met die van boleten. Ook DNA-onderzoek bevestigt de nauwe verwantschap tussen boleten en krulzomen.

Het kenmerk dat deze soort zijn naam geeft, is de sterk ingerolde, wollige ietwat gestreepte rand (= zoom) van de hoed. Later is de hoed uitgespreid en verdiept en kan bij natheid zeer slijmig zijn. De gelige plaatjes lopen sterk af langs de korte bruine steel en vertonen bij beschadiging vlug bruine vlekken.

foto's GEWONE KRULZOOM ↓ ↑

Vroeger dacht men dat de gewone krulzoom eetbaar was, maar deze soort bevat stoffen die opgeslagen worden in de lever en tevens tot nierbeschadigingen en veranderingen in het bloed kunnen leiden. Wanneer een bepaalde drempelwaarde overschreden wordt, ontstaan zware lichamelijke reacties. De drempelwaarde verschilt van mens tot mens en zo is het niet verwonderlijk dat de krulzoom toch een aantal ernstige vergiftigingen op zijn naam heeft staan.

De gewone krulzoom is een van de meest voorkomende paddenstoelen in ons land. Hij groeit zowel in naald- als loofbos, maar toch het liefst bij berk. Zijn vroege verschijning, is voor mycologen het sein dat er een nieuw paddenstoelenseizoen van start gaat. De gewone krulzoom komt op veel verschil-

lende plaatsen in het domein voor en kan vaak grote afmetingen (hoediameter makkelijk tot 20 cm en meer) aannemen.

Een geliefde determinatiehulp voor paddenstoelenliefhebbers is de zogenaamde 'baksteen'. Het is 'De grote paddenstoelengids voor onderweg' door Ewald Gerhardt, Tirion Natuur. De bijnaam slaat op het formaat...

Zoek op internet door titel en auteur in te tikken.